



Ds. J. Schotel (1825-1914)

EEN ERNSTIGE LEVENSVRAAG

Leerrede naar aanleiding van Hand. 16 : 30b

VOORZANG: Psalm 42 : 4.

Waar de genade valt, daar valt zij vrij! Dit was een spreuk welke de oude geoeffende vromen plachten te bezigen, wanneer zij Gods soevereiniteit wilden doen uitkomen ten opzichte van het zaligen van zondaren. Zij spraken van genade, waardoor wij verstaan die volmaaktheid Gods, waardoor Hij de mens tegen zijn verdiensten beweladigt, of hem als onwaardig schepsel met Zijn zegeningen overlaadt.

De genade is dus een mededeelbare eigenschap Gods, waardoor Hij Zich uitlaat aan zondaren.

En deze uitlating of mededeling der genade noemden de ouden een vallen. Waar de genade valt of wordt medegedeeld, daar geschiedt dit geheel vrij, onverdiend, boven alle verwachting.

Waar zij valt, daar valt zij vrij!

En hoe waar is die spreuk in alle opzichten, want hoe vrij valt zij ten opzichte van de personen, die met haar bevoorrecht worden Ezaü en Jacob van één ouderpaar, gedragen onder één hart, tweelingen: en God zegt: "Ik heb Jacob liefgehad en Ezaü gehaat". Waarom dit onderscheid? Omdat God vrij is. Rachab de hoer, Ruth de afgodische Moabitische, Manasse de vijand van Israëls God en Zijn dienst, de moordenaar aan het kruis en Paulus de vervolger der Christenen wordt de genade medegedeeld, terwijl zij duizenden brave, uitwendig deugdzaame, strikt godsdienstige mensen voorbijgaat.

Vanwaar dat? Wel, waar zij valt, daar valt zij vrij.

Deze vrijheid der mededeling toont zij te bezitten ook in betrekking tot de tijd wanneer zij zich mededeelt. Jeremia en Johannes de Dooper werden met haar bevoorrecht bij of voor hun geboorte, Timotheüs in zijn kindsheid, Jozef en David in hun jongelingsjaren, de discipelen, Paulus e.a. op mannelijke leeftijd, en Abraham werd in 70-jarigen ouderdom als een afgodisch mens door de Heere geroepen. En vraagt gij: waarom dat verschil in jaren? Ook hier geldt het: de genade is vrij!

Zij openbaart deze vrijheid ook te opzichte van het middel, dat zij ter mededeling kiest.

Neemt ge de eerste aanslag, die genade gebruikt om dat dode schepsel, waarin zij zich wil gaan verheerlijken, wakker te schudden, wat zijn die middelen onderscheiden. Voor Rachab de komst der Israëlieten in het land, die het zouden omkeren; voor Ruth de schaarsheid van brood in Palestina, waardoor Naomi naar Moab trok en met Ruth in aanraking kwam; voor Manasse de kerker in Babel, enz. Doch, zo onderscheiden zijn ook nu nog de middelen tot de eerste ontwaking uit de doodsslaap! Een onverwachte krankheid, een plotseling sterfgeval in huis, familie of onder vrienden, een teleurstelling, een zware ramp! Maar vooral de middelen, die genade wil gebruiken om zich in zondaren groot te maken, hoe vrij is zij hierbij in haar keuze. Dit is zeker, dat zij zich wil binden aan het Woord, maar dit wordt bediend door haar gezanten, die zij bedeeft met twee, vijf of tien talenten. Ook hierin is zij vrij en gebruikt zeer dikwijls de knechten met twee talenten om zielen te winnen, en gaat die met vijf of tien voorbij. Het is niet, zelden, dat

de minst bedeelde dienaren veel zegen op hun dienst hebben, terwijl de meer bedeeden doorgaans op rotsen ploegen. Vanwaar dat verschijnsel? Zij allen zijn wettig geroepen en in dienst gestelde dienaren. Waarom dat onderscheid? Wel, genade is vrij!

Niet minder komt de vrijheid der genade aan het licht ten opzichte van de mate der genade, die zij mededeelt. Alle kinderen Gods zijn begenadigd, doch de één heeft meer dan de ander! Hoe springt het verschil in het oog, wanneer wij veel met begenadigde mensen in aanraking komen! Hoe velen van hen zitten een reeks van jaren in de engte, uitziende naar een bevindelijke, doch Schriftmatige openbaring van de Heere Jezus als hun Borg! Het is hun of de weg tussen Bethel en Pniël een tussenruimte heeft van eeuwen en alsof zij er nimmer zullen komen, terwijl anderen zeer korte tijd in banden verkeren eer hun ziel wordt gered. Waarom dit onderscheid? Waarom heeft de eerste zo weinig Evangelisch licht, aldus in het oude werkhuis zichzelf zo lang ophoudend, en wordt de tweede met zulk een helder licht beziel, waaruit een gezonde, gelovige praktijk volgt? Wel, waar genade valt, daar valt zij vrij!

Nog eens: waarom zoveel tijden van duisternis bij velen, die op die verdere weg moeten klagen: ga ik voorwaarts, ik zie Hem niet, en ga ik achterwaarts, ik merk Hem niet! Terwijl anderen zijn gelijk de kamerling, die zijn weg met blijdschap mag bewandelen? Vanwaar dat verschil? Gij zult mogelijk opmerken, dat de eerste mogelijk in de leer of praktijk van het pad afwijken, en waar dit het geval is, daar blijft de duisternis, het verbergen van Gods aangezicht niet uit! Het kan wel zijn, want de Heere zegt: "Het zijn uw ongerechtigheden, o Israë!, die een scheiding maken tussen u en uw God, en uw zonden verbergen Zijn aangezicht voor u"! Zeker, dit is Gods handeling met Zijn halsstarrige kinderen. Maar de tweede, die hun weg met blijdschap bewandelen, maken zij het dan zo goed voor de Heere?

Dit mogen gelovigen zijn, die vrij wat tederder en godzaliger leven dan de eersten, over welke vrede en blijdschap is, doch, vanwaar komt dat tedere, dat God achteraanlevende leven bij hen? Is dit niet enkel genade, welke de eersten ontberen? Vanwaar die bedeling hier en het missen daar? Alweer: waar genade valt daar valt zij vrij!

Dit hoop ik met u in deze ure te overwegen, wanneer wij zullen zien het vrijmachtige der genadebedeling. De Heere geve mij licht en wijsheid, door Zijn Geest, en u geopende oren en ontsloten harten. Dat zij zo!

TUSSENZANG Psalm 67 : 1, 2.

Onze tekstwoorden vindt ge in de Handelingen der Apostelen, Hoofdstuk 16 : 30b :

"Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?"

Ziedaar een ernstige levensvraag. Wat ons te meer treft is, dat zij gedaan wordt door een Europeaan te midden van het Heidendom, en dat zij nu in ons werelddeel bevredigend kan beantwoord worden.

En waardoor kan dit nu geschieden? Wel, door de bijzondere leiding Gods, die wij te aanbidden hebben, is door hemelse herauten, de gezanten onzes Heilands, met de Evangelieschat op wonderlijke wijze hier voet aan wal gezet. Zij zijn Paulus en Silas!

Paulus, van de eerste kerkvergadering (te Jeruzalem gehouden) met Barnabas afgezonden naar de gemeenten in Antiochië enz., om deze het besluit dier vergadering omtrent geschillen die onder hen gerezen waren, mede te delen, kiest tot metgezel Silas, in plaats van Barnabas, met wie hij de reis aanvaardt. Nadat zij aan de opdracht voldaan hebben, wil Paulus verder Azië in, om het Evangelie ook aldaar te verkondigen, doch op kennelijke wijze wordt de man Gods door de Heilige Geest daarin verhinderd. Zij zijn gereisd tot Troas, een stad aan de oever der Aegeïsche zee, waar Paulus met Silas vernachtte. In een nachtgezicht zag Paulus die nacht een Macedoniër, die hem bad: "Kom tot ons over en help ons!" Dat gaf hem aanleiding om te besluiten dat het de aangewezen weg was. Derhalve voeren zij de Archipel over en aan wal gekomen, reisden zij verder naar de stad Filippi.

Daar treden de eerste heilboden op Europees grondgebied. Zij toefden aldaar tot op de eerstkomende Sabbath, waarop zij zich naar de Synagoge der Joden begaven, die zich buiten de stad aan de rivier bevond, om daar eerst tot de daar verzamelde Joden te spreken en hun de beloofde Messias te verkondigen, welke verkondiging door de Heilige Geest werd dienstbaar gemaakt tot de bekering van de Aziatische purperverkoopster Lydia van Thyatire.

De volgende Sabbath daar weer heengegaan, werden deze Evangelieboden door een door de duivel bezeten dienstmaagd, die een waarzegster was, nageroepen. Op de straat, hen achterna lopende, riep zij onophoudelijk: "deze mensen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons de weg der zaligheid verkondigen"! Zij riep de volle waarheid, want dit waren Paulus en Silas. Doch de duivel behoefde hen niet te installeren. Dat wilde de Heere niet. Derhalve keerde Paulus zich tot haar en gebood in des Heeren Naam, dat die waarzeggende geest van haar zou uitgaan, waaraan hij terstond voldeed en de dienstmaagd verliet. Doch daar zij door haar waarzeggerij haar heer veel winst bezorgde en hij deze winst nu verloor, werd deze woedend op die mannen. Men greep Paulus en Silas aan, bracht hen met geweld tot de oversten der stad en beschuldigde hen van oproermakerij. Deze overste beval hen te geselen en in de gevangenis te werpen, terwijl zij de cipier of stokbewaarder ter bewaring werden aanbevolen, die zich dan ook zorgvuldig van zijn opdracht kweet, want hij wierp hen in de binnensten kerker en verzekerde hun voeten in de stok.

Het was middernacht. De stokbewaarder bevindt zich mede in de gevangenis, vermoedelijk in een afzonderlijk vertrek. Hem was de bewaring dier mannen opgedragen. En ziet, te middernacht grijpt God door een geweldige aardbeving in, die wellicht gepaard ging met een zwaar onweer. Door de schok werd de gevangenis in haar fundering bewogen, waardoor alle deuren werden geopend, en door een wonder werden de banden der gevangenen los. De stokbewaarder, wakker geworden en ziende, vermoedelijk door het weerlicht, de deuren geopend, raakt in wanhoop, denkende dat nu de gevangenen ontsnapt zijn; hij grijpt zijn zwaard, zet dit op zijn borst en wil zichzelf doden. Paulus ziet dit en roept hem luide toe: "Doe uzelf geen kwaad; wij zijn allen hier"! Na deze omstandigheden en na een onderzoek te hebben ingesteld en alles alzo te hebben bevonden, keert hij zich tot Paulus en Silas. Hij valt eerbiedig aan de voeten dier mannen en na hen buiten de gevangenis te hebben gebracht, zegt hij tot hen: "Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?"

Ziedaar de ernstige levensvraag, het voorwerp onzer overdenking.

Wij zullen trachten u te bepalen:

1. Bij de aanspraak, en daarna
2. Bij de vraag van de stokbewaarder

Stelt u de kerker in die voor de cipier zo bange nacht voor. Zie, daar liggen de dienaren van de grote God en Zaligmaker op de brits, met de voeten gekluisterd in de stok! Zij liggen daar met opgeploegden rug; de striemen der geselslagen hebben die vaneen gereten. Is hier de plaats, is dat het loon voor de dienaren van de Koning der koningen? Is dit de soldij, die Hij hun voor al hun arbeid uitbetaalt? Die vraag wordt gedaan door elk, die een geheel vleselijk oog vestigt op Gods wijze handelingen met Zijn dienaren in sommige bijzondere omstandigheden.

Een geheel andere voorstelling heeft vlees en bloed van Gods handelingen met Zijn volk, vooral ook met de dienaars van het Evangelie. Deze, zo denkt het, hebben een paleis tot pastorie, inplaats van een kerker, een donzen leger in plaats van een harde brits, een kroon inplaats van een door geselslagen opengereten rug. Doch vlees en bloed ziet niet verder; het denkt over de dienst van God geheel vleselijk en evenzo denkt het over het loon, dat de Heere aan Zijn getrouwe dienaren belooft. Wat deze mannen hier bejegende, was niet de soldij die de Koning hun uitbetaalde, maar een gevolg dat niet kon uitblijven van de vorst der duisternis, die het zover wist te brengen onder de hoge toelating Gods! En is dit wonder? De duivel, die in gans Europa tot dusverre de soevereine alleenheerser was, wie alle hulde toegebracht werd en die daardoor bij de dag miljoenen arme Heidenen naar de afgrond sleepte, menende, dat dit steeds zou voortduren, bemerkte zeer goed dat zijn rijk ook in dit werelddeel weldra uit zou zijn, dat zijn vermolmd troon juist door middel van die geknevelde Evangelieboden ineen zou storten en hij door miljoenen tot een ex-vorst stond verklaard te worden. En om dit te voorkomen zette hij het oproer te Filippi op touw, waardoor deze mannen gekerkerd werden!

Deze waardige mannen waren er de dupe van, doch dit schaadde hen zeer weinig. Vraagt het de gefolterden dienaren, die daar neerliggen maar, of zij nu nog geloven dat zij in Gods weg zijn, of zij juist zagen, dat het nachtgezicht te Troas van de Macedonische man met zijn bede een werkelijke aanwijzing van de hemel voor hen zou geweest zijn, om de Archipel over te steken en het Evangelie in dat deel der wereld te brengen! Immers, het is van begin tot einde enkel tegenspoed. Daar liggen zij reeds in ellende. En

wat zal het gevolg zijn? Mogelijk is er hun leven mee gemoeid. Doch wij behoeven naar hun antwoord niet te gissen. Dat zij volkomen verzekerd waren in Gods weg te zijn en goed gezien hadden, blijkt uit vers 25. Zij zongen, ondanks de foltering, Gode lofzangen te middernacht, zo zelfs, dat de andere gevangenen dit hoorden. Zo vredig en vrolijk verheugden zij zich in God! Zij zagen de koers wel, de weg die zij te volgen hadden.

En daar, juist onder het zingen, dat de kerker doet weergalmen, strekt de Almacht haar hand uit. Een vreselijke orkaan, vermoedelijk een trilling der aarde en wellicht nog meer beweging der elementen is het gevolg der tussenkomst Gods. Het is alsof hemel en aarde ook hun stem, al is het op andere wijze, in dat zangkoor mengen. De stokbewaarder, gewekt, is ontroerd, bevreesd, wanhopend: allen gevlucht, ook de mannen, zo ernstig zijn zorg aanbevolen! Ach, wat nu? Hij is ten einde raad, der wanhoop nabij en zal zich met een zwaard doorsteken.

Maar opeens klinkt hem het verrassend woord in het oor: "Man! doe u zelf geen kwaad, want wij zijn allen hier"! Dit is de stem van een der mannen. Welk een ingrijpend gehoor voor de wanhopende. Hij overtuigt zich en bevindt het alzo!

Hij keert zich tot de beide mannen en buigt zich nederig voor hun voeten. Een en ander geeft hem duidelijkheid dat hij met geen boeven te doen heeft, dat zij geen oproermakers zijn, maar dienaren van de Allerhoogste God, Wiens bestaan hij uit de ingeschapen kennis beslist geloofde, schoon hij Hem niet kende, noch wist wat die God was, noch wie Hij was!

Welk een omkeer van zaken in de ziel van deze man! De kloof, die hij zag liggen tussen zichzelf en deze mannen, was voor hem zo diep en wijd als de eeuwigheid zelf! Dit was hem duidelijk in hen gebleken, dit toonden zij door hun bedaardheid van gemoed, door het zingen der lofzangen, ondanks de smart, die zij door het geselen hadden uitgestaan en daarna ervoeren uit de gevolgen er van. En dit toonden zij niet minder door daden, want, ondanks de beledigingen hun aangedaan (want zij waren als schuim der maatschappij behandeld), bleven zij even zachtmoedig en geduldig dat alles verdragen.

Doch niet het minst gaf de Allerhoogste kennelijke blijken van afkeuring over de mishandeling Zijner dienaren, wier lot Hij zich aantrok. Dit was de stokbewaarder gebleken bij de abnormale toestand en beroering der elementen. En hij daarentegen! Mensenvrees, angst voor zijn overheid bezielde hem zodanig, dat hij uit wanhoop zich het leven wilde benemen en dat ook zeker had gedaan, ware het niet dat hij de stem van een hunner in dat voege ogenblik hoorde: "wij zijn allen hier! doe uzelf geen kwaad"! Hier zag hij in de afgrond zijner ellende en daartegenover het onuitsprekelijk geluk der beide mannen, een verschil zo groot als leven en dood. Och, wat beschouwde hij zich diep ongelukkig! Is het wonder, dat, nu hij een andere kijk op de zaken kreeg, er ook een gelukkige omkeer in zijn hart zich jegens Paulus en Silas openbaarde? Welk een innerlijke betrekking gevoelde hij nu op hen! Welk een ledig gevoel ontwaarde hij thans in zijn hart over de belediging hun aangedaan en de harde wijze waarop hij hen had behandeld! Kon hij dit maar ongedaan maken, doch dit was niet mogelijk. Hij bracht hen buiten de gevangenis (vers 30a) in een der vertrekken zijner woning, die vermoedelijk in de nabijheid was, en zei tot hen: "Lieve heren! wat moet ik doen, opdat ik zalig worde"?

Wat het zwaarste is, weegt hier het zwaarste: de stokbewaarder bracht deze gevangenen naar buiten in zijn huis. Hoe in strijd met de bevelen zijner superieuren, die hen bij uitnemendheid aan zijn zorgvuldige bewaking hadden aanbevolen. En nu uit de gevangenis in zijn huis. Welk een tegenstelling! Waar hij eerst een zelfmoord om dacht te moeten plegen, dat doet hij nu vrijwillig!

Hier zien wij zonneklaar de beginselen van het werk Gods, dat doorgaans door ware bekering wordt achtervolgd, hetgeen in hem gebleken is (vers 32-34). Daar staat hij dan als een door de Heere aangeraakt schepsel tegenover die beide mannen. Hij ziet hen aan als dienaren Gods, die hem in deze desolate staat van raad of onderrichting kunnen dienen. En daarom gebruikt hij een ootmoedige vrijmoedigheid en vraagt vol ontroering: "Lieve heren! wat moet ik doen om zalig te worden"?

Lieve heren! Zó spreekt hij hen aan. Het woord "lieve", dat tussen twee haakjes staat, blijkt in die oorspronkelijken tekst niet gevonden te worden. Waarom de vertalers het er tussen hebben gevoegd?

Mij dunkt, om ons Zijn tedere hoogachting voor Paulus en Silas te kennen te geven!

Hij spreekt hen aan met de titel van heren.

Zulks is bij de oude volken niet zo vreemd, wanneer zij met hoogachting bezielde waren voor personen die zij aanspraken. De zonen Heths zeiden tot Abraham: "Hoor, mijn heer! gij zijt een vorst Gods in het midden van ons". Rebekka zei tot Abrahams knecht: "Drink mijn heer !" De mannen van Jericho zeiden tot Eliza:

"Zie toch, de stad dezer woning is goed, gelijk mijn heer ziet". Derhalve is het geen wonder dat de stokbewaarder hen "heren" noemt, en zulks niet slechts uit burgerlijke beleefdheid, maar, gelijk wij zeiden, uit eerbied voor hun personen en het werk dat zij als Evangelieboden in dienst des Allerhoogsten verrichtten!

Ziedaar de aanspraak die de vraag vooraf gaat! Welk een voorrecht, bij aanvang, wanneer de zondaar door God wordt aangeraakt en in zijn loop gestuit en wel met dat schoon gevolg, dat wij in deze man krijgen te zien; want hij werd tot God bekeerd en was de eerste in Europa, die de gekruiste, doch verhoogde Christus door het geloof kreeg te omhelzen, een eersteling die door miljoenen in dat werelddeel is gevolgd.

Hij, met zijn gehele huisgezin, dat aan de Heere gelovig geworden is (vers 34), was de grondlegging voor een dierbare gemeente, bekend onder de naam der Filippenser-gemeente, waaraan de Apostel Paulus zich zo innig verbonden gevoelde, gelijk ons blijkt uit de zendbrief, welke hij aan haar geschreven heeft. Welk een wijd, uitgestrekt gevolg heeft dus die gezegende aanraking des Heeren van de stokbewaarder! En hoewel Lydia als de eerste te Filippi bekeerd werd, toch is de stokbewaarder de eerste Europese. Lydia toch was een Aziatische en was slechts tijdelijk te Filippe wegens haar handel in purper, maar de stokbewaarder was een inboorling en woonachtig in die plaats.

Ziedaar ons eerste punt van overdenking.

Wij gaan thans op zijn ernstige levensvraag in. Zij luidt: "Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde"?

Waar zijn kommer over ging, was het zalig worden! Zaligheid of zalig worden is een woord, dat vaak ook op lichamelijk heil of op lichamelijke behoudenis ziet. Het woord is van ruime betekenis, doch allereerst ziet het op de behoudenis der ziel ten eeuwige leven. Wat nu onze stokbewaarder bedoelde, als hij tot Paulus en Silas zeide: "Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?" is uit 't verband niet onduidelijk. Hij had met 't zalig willen worden geen stoffelijk heil, geen lichamelijke behoudenis op het oog. Ware dit het geval geweest, dan was het een dwaasheid van hem, om zich met de vraag, wat hij daartoe moest doen, tot Paulus en Silas te wenden. Zulks had hij aan anderen dan aan deze verachte vreemdelingen kunnen vragen met hoop op vrij wat beter succes. Neen, hij heeft het zieleheil, de verlossing der ziel ten eeuwige leven op het oog! Het ernstig ogenblik bracht dit wel mede, doch bovenal blijkt dit uit des Apostels antwoord (vers 31): "Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden".

Zalig worden zegt: verlost te worden van het hoogste kwaad en in het bezit gesteld te worden van het hoogste goed. Het hoogste kwaad is de zonde en haar gevolgen. Er is geen groter kwaad! De zonde is: ongerechtigheid, onwettigheid, omdat zij in strijd is met de heilige wet en met de ordinantiën Gods. Zij brengt haar dienaren onder de toorn Gods en de vloek der wet, omdat het redelijk schepsel uit kracht van schepping, doch vooral uit kracht van verbondsinwilliging zijn Schepper gehoorzaamheid verschuldigd is en dus door overtreding zich het ongenoegen van zijn Weldoener op de hals haalt. Dit heeft hij gedaan. De zonde heeft de mens geheel ingenomen; zij heerst over hem, gebiedt hem, en hij is een gewillige slaaf der zonde geworden. Is zij dus niet het hoogste kwaad?

Doch niet minder ook zijn haar gevolgen! Zij zijn: de drieledige dood. Vooreerst de *tijdelijke*, dat is allerhande ellende in dit leven. En wie zal die in haar brede vertakkingen kunnen aangeven? David spreekt in Ps. 25 van duizend zorgen, duizend doden, die zijn angstig hart kwelden. Ach, ons leven is, vanwege onze zonden, doorzaaid met ellende.

En eindelijk komt een scheiding van lichaam en ziel! o, welke vreselijke gevolgen!

Dan de *geestelijke dood*! Hoe treurig ziet het er bij de mens op geestelijk gebied uit! Het verstand verduisterd, de wil verkeerd, de hartstochten ongeregeld. Geheel ongevoelig voor zijn eeuwig heil, terwijl zijn lichaam gewillig uitvoert wat zijn ziel overdenkt ten kwade. Hij stelt zijn leden tot wapentuigen der ongerechtigheden; hij schrikt zomin voor de hel als hij behagen heeft in de hemel; 'het éne zowel als het andere laat hem zo koud als marmer. "Wijk van mij", zegt hij tot de Heere, "want ik heb geen lust aan de kennis Uwer wegen". Zijn dat geen vreselijke gevolgen der zonde?

De eeuwige dood is het slot! Dat is helaas het eeuwige straflijden in de hel! Dit te ontkennen of ook maar enigszins te willen bemantelen is atheïsme, Godsverzaking, want die eeuwige straf, op de zonden bedreigd, moet toegepast worden op de zondaar. Zij vloeit beslist uit Gods natuur. Hij moet de zondaar straffen. Dit is recht bij God en zij zijn de dood waardig. Bij te brengen, dat God liefde is, en de vraag te doen: of dan de eeuwige liefde Gods Zijn ongehoorzame schepselen eeuwig zal straffen, is de taal der veroordeelde onkennis van God en vrucht van onze verdorven rede. Zeker, God is liefde! Dat is Zijn Wezen. Doch de liefde

Gods bepaalt zich allereerst tot Zijn eigen Wezen. God heeft Zichzelf op de aller volmaaktste wijze lief en daarom kan Hij niet de minste afwijking van Zijn ordinantiën of ongehoorzaamheid in Zijn schepselen dulden of ongestraft laten, of Hij zou zichzelf verzaken!

Hij zou, zo Hij niet strafte, ophouden te zijn wat Hij is.

Zie, dit is de zonde en haar gevolgen. En daarvan moeten wij verlost worden. Die verlossing drukken de woorden zalig worden uit. Doch niet alleen is zalig worden verlossing van dat hoogste kwaad, maar ook zeggen die woorden, dat men in het bezit wordt gesteld van het hoogste goed, dat is: God en Zijn gemeenschap! Dat nu het bezitten van God, d.w.z. God tot zijn God te hebben, het hoogste goed is, geeft Asaf te kennen, wanneer hij tot de Heere zegt: "Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij niets op de aarde". (Psalm 73 vers 25). Jacob zegt tot Ezau: "Ik heb alles, mijn broeder"! Hij bezat God. Vandaar dat de dichter er met zulk een ophef van spreekt in Psalm 33 : 12: "Welgelukzalig' is het volk wiens God de Heere is". Doch ook Zijn *gemeenschap*. Dit is af te leiden uit hetgeen de Opperste Wijsheid, de eeuwige Zoon des Vaders zegt in Spreuken 8 : 21: "Ik doe mijn liefhebbers beërven dat bestendig is en ik zal hun schatkamers vervullen". Er is geen hoger goed!

In het bezit daarvan gesteld te worden, dat is zalig worden. Wij moeten dus in het bezit komen van God en Zijn gemeenschap! Beide zijn wij kwijt, beide hebben wij door de bondsbreuk verloren. In Adam, ons representerend verbondshoofd, verloren wij God en van zelf ook Zijn gemeenschap. Ook van ons moet gezegd worden, wat Paulus zegt van 't Heidense Efeze (hoofdstuk 2 : 12b) dat haar inwoners waren zonder God in de wereld. Mij voor te werpen, dat wij geboren Christenen zijn, met het zegel des doops aan ons voorhoofd, en geen Heidenen, heeft weinig betekenis. Ik erken hartelijk het grote onderscheid, dat er bestaat tussen de kinderen der Heidenen en die der Christenen. De eersten liggen buiten het verbond Gods, en de laatsten zijn bondelingen, die tot het verbond behoren, zeggen onze vaders in de Heidelbergse Catechismus. Juist dat onderscheid maakt voor de kinderen der Christenen de verantwoording des te zwaarder, ingeval zij in hun onbekeerlijkheid voortgaan en sterven. Maar dit grote onderscheid verandert hun staat voor God niet! Onze doop brengt hierin niet de minste verandering. Hij wijst ons wel op het enige middel, Christus bloed, tot wegneming van de schuld, en Christus Geest, tot wegneming van de smet der zonde, doch de doop zelf kan dat niet doen. En daarom: zonder de toepassing daarvan door de Goddelijke genade, blijven wij in onze onbekeerlijkheid voortleven en zijn in heel onze praktijken de Heidenen gelijk, m.a.w. zonder God in de wereld, terwijl het verschil tussen hen en ons alleen bestaat (op zijn best genomen) in uitwendige kennis der waarheid, zonder de kracht; in belijdenis der waarheid met de mond, zonder het minste gevoel; in de vorm van Godsverering, doch zonder hart; soms in een deel burgerlijke of kerkelijke deugden, zonder enige liefde tot God, maar uit een wettisch beginsel, is om er de man mee te zijn. Neen, het onderscheid tussen ons en de Heidenen moge in de vorm veel zijn, in het wezen der zaak gelijken wij op elkander als twee druppelen water en zijn wij gedoopte Heidenen, zolang wij in onze van God vervreemden staat daarheen leven. Wij zijn dan zonder God in de wereld.

De mens is God en dus ook Zijn gemeenschap kwijt. Hij heeft de Heere in het paradijs verloren, hij moet in het bezit van de Heere en Diens gemeenschap hersteld worden; dan is hij zalig gemaakt en ontheven of verlost van het hoogste kwaad en in het bezit gesteld van het hoogste goed.

De grote vraag is nu hier, of de stokbewaarder wist wat zalig worden in zich bevatte? Dat de man er een juiste verklaring van geven kon, kunnen wij met grond betwijfelen. Ach, wat zou hij toen geweten hebben van zonde en haar gevolgen, van God en Zijn gemeenschap. Hij, die van zijn prille jeugd af de knieën voor de afgod had gebogen en in de dienst van die god was onderwezen, wist van die dingen hoegenaamd niets!

Doch wat de zaak zelf betrof, was hij thans niet onkundig, zonder haar nu juist bij naam te kunnen noemen. Zeker gevoelde hij zich zeer ongelukkig en diep rampzalig. Er was in zijn gevoel en besef geen groter ellendeling dan hij. Zijn hooggaande schuld, waarvan hem de ingeschapen wet overtuigde, zijn onkunde, waar hij met die schuld heen moest, het totaal gemis van vrede, troost en blijdschap, dat vooral openbaar werd in dat ontzettend ogenblik, toen hij het zwaard trok en zich voor eeuwig zou hebben ongelukkig gemaakt, dit alles bewees hem, dat hij een rampzalig mens was, die de zaligheid geheel miste, hoewel hij geen verklaring geven kon, waarin de zaligheid van zondaren bestaat.

Dan nog, hij zag niet slechts, dat hij de zaligheid miste, maar dat hij haar niet kon blijven missen; hij moest haar kennen en bezitten! Drukte hem dat gemis loodzwaar op de ziel, hij is ook tevens ernstig verlangend naar haar bezit! Hij kon haar niet missen. Hij is een dorstige (Jes. 55 : 1).

Dit zien wij in heel zijn houding tegenover de vredeboden, die hij aanspreekt. "Lieve heren! wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?" 't Is alsof hij wil zeggen: ik weet geen raad om dat heil te bekomen; ik ben gans onkundig; wat zal ik aanvragen? Och, geef mij raad, wat moet ik doen?

o, welk een braakland voor onze dierbare gezanten, om het zaad in die wel toe bereiden akker te zaaien. Nu, Paulus en Silas deden zulks met de heerlijkste uitkomst (vers 31), want die nacht was voor hem steeds onvergetelijk; hij werd aanvankelijk verlost van het hoogste kwaad en hem werd toegebracht het hoogste goed. Hij vond vrede door het bloed des kruises en was een voorwerp, dat bekwaam gemaakt werd om bij zijn dood deel te hebben in de erve der heiligen in het licht (Kol. 1 vers 12).

De stokbewaarder wist dat hij een ongelukkig schepsel was, doch wenste vurig verlost en zalig te worden, en vroeg daarom: "wat moet ik doen"? Derhalve, hij onderstelde, dat hij wat moest doen om zalig te worden. Dit heeft zeer velen aanleiding gegeven om te zeggen: zie, daar vertoont zich in hem het Pelagiaanse beginsel, dat door doen zalig wil worden, en dezulken zien in deze vraag het werkheilige, dat eigen is aan ieder mens. Doch wij zouden dit uit zijn vraag niet durven vaststellen. Wel erkennen wij, dat elk mens een geboren Pelagiaan is die bij de minste gewetensontroering zijn handen uitslaat naar de eis van het werkverbond: "doe dat en gij zult leven", welke eis God op de mens heeft behouden, ondanks zijn onvermogen dat door de bondbreuk is veroorzaakt! De Heere kan en mag van hem eisen, dat hij God zal liefhebben boven alles, en zijn naasten gelijk zichzelf, en zo de mens aan die eis niet voldoet, is de Heere onberispelijk, wanneer Hij de bedreigde straf op hem toepast. Hier geldt geen verontschuldiging, dat wij volstrekt onmachtig zijn om er aan te kunnen beantwoorden, want zo onbekwaam heeft Hij ons niet geschapen. Hij is niet de oorzaak van die ellende, maar de mens zelf! En daarom blijft God de eis op hem behouden.

Doch dit zegt geenszins, dat nu de mens met inspanning zijner krachten daaraan zou kunnen voldoen. Ook niet dat hij de Heere moet gaan bidden om kracht of helpende genade om dit klaar te krijgen. Dit is juist het ideaal van ieder mens, die door de wet overtuigd wordt van zijn verloren staat, dat als de wet haar eis doet gelden in het geweten en hem op het hart bindt: "Doe dat en gij zult leven", hij zijn handen uitstrekt naar zijn oude, doch vervallen godsdienst voor de val, en tot de wet zegt: "heb een weinig geduld; ik zal alles betalen wat ik schuldig ben". Ieder mens is dit eigen. En waarom zou ontkend worden, dat ook dit bij de stokbewaarder aanwezig geweest was? Ook hij was uit Adam en dus een mens in het werkverbond gestaan hebbende en in zijn verbondshoofd er uit gevallen gelijk wij. Doch dit Pelagiaans beginsel, dat elk mens eigen is en voor de grote massa een struikelblok zal zijn tot hun eeuwig verderf, vinden wij niet in de vraag: "wat moet ik doen?" En de reden, die wij tot die ontkenning hebben, is eenvoudig, dat er, om zalig te worden, beslist wat gedaan moet worden. God schiep ons in rechte staat, en er is helaas wat gedaan waardoor die rechte staat is verwisseld in de staat der ellende; en zal deze nu kunnen verwisseld worden in een staat der genade, dan moet er ook wat gedaan worden. Neen, de paradijsgeschiedenis is zo maar geen zaak van weinig importantie: hemel en aarde zijn er door aangedaan. Door die paradijsgeschiedenis werd de aarde, anders het pronkstuk van Gods scheppende macht, een Bethesda, een groot huis der ellende, en haar bijna zesduizendjarig bestaan toont op elk gebied de schrikkelijke nasleep van bloed en tranen. Wat dunkt u, moet er niet wat gedaan worden om daaruit verlost en zalig gemaakt te worden? De vraag is, wat er dan gedaan moet worden, eer de mens kan zalig worden. Ons antwoord is: a. Er moet wat buiten hem; b. wat aan hem, en c. wat door hem gedaan worden. Anders kan dit onmogelijk geschieden.

Er moet wat buiten de mens gedaan worden, zal hij kunnen zalig werden. Wij zeiden dat God de eis, de rechtgeschapen mens gesteld, op hem blijft behouden. Hoe zou het mogelijk zijn, dat Hij zich niet zou gelijk blijven. Hij heeft eenmaal gesproken en blijft onveranderlijk. Hij wil tot eike prijs, dat wij Hem zullen gehoorzamen met gedachten, woorden en daden, en dat zulks zal geschieden uit een rein hart en tot een Hem verheerlijkend einde, terwijl de minste afwijking daarvan met een Goddelijk anathema achtervolgd wordt.

Het is, dunkt mij, overbodig, hier aan te tonen de volstreekte onbekwaamheid van de gevallen mens, om in enig opzicht er aan te voldoen. En toch wordt niemand zalig, zo er niet aan voldaan wordt. Doch ondersteld dat er van nu aan werd voldaan aan de eis (wat een volstreekte onmogelijkheid is), dan is er een openstaande schuld: de bondbreuk met haar gevolgen, erf- en dadelijke schuld. Die dient eerst betaald te worden, eer er sprake kan zijn van gehoorzaamheid aan de eis der wet als regel van het werkverbond. Dit moet beide gedaan worden, en zo niet, hoe zal dan enig mens behouden, zalig kunnen worden? En daar het nu de mens onmogelijk is het één of het andere te doen, zo is er in zijn plaats een ander verschenen op

aarde. Hij, de Zone Gods, God Zelf, kwam om dat te doen wat ons gesteld wordt. Daarom is Zijn naam Jezus genaamd: "Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden". Dit doet Hij, doordien Hij de zaligheid voor dat volk verwerft en haar aan hen toepast. En door die beide bekomt het volk alleen de zaligheid. Petrus betuigt dit met vrijmoedigheid voor de Joodse Raad: "De zaligheid is in geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door Welken wij moeten zalig worden".

Hij maakt zalig door verzoening. En zo ge vraagt, waarmee de Heere Jezus haar verwief, antwoorden wij : door Zijn doen buiten de zondaar. Wij beschouwen dat doen tweezins, namelijk in Zijn lijdelijke, en in Zijn dadelijke gehoorzaamheid. Door de eerste verstaan wij het ganse lijden van de Heiland (van de krib tot het kruis) en Zijn dood. En door de laatste, dat Hij Zich stelde onder de wet, om haar in alle delen, als regel van het werkverbond, de mens gesteld, voor Hem te volbrengen. Deze beide delen van Zijn doen buiten de mens worden voldoening genaamd: of ook wel Borgtocht. De Heilige Schrift noemt het: het rantsoen of losgeld, dat Hij betaalde, waarmede Hij de zaligheid voor Zijn volk heeft gekocht (1 Kor. 6 : 20) : "Gij zijt duur gekocht"!

Beide, lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid moest Hij tot zaligheid van zondaren in hun plaats daar stellen. Zij waren beide tot zaligheid noodzakelijk. De eerste werd door de wraak vorderende gerechtigheid Gods gevorderd tot wegneming van de schuld, die door de zonde veroorzaakt was en de laatste tot wegneming van de smet der zonde, opdat Zijn volk het recht ten leven zou kunnen bekomen, hetwelk op de gehoorzaamheid van de wet beloofd is: "De mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven". En zo heeft Jezus voor hen de zaligheid verworven buiten hen.

De Heere Jezus kon haar verwerven. Hij kon dit uitsluitend omdat in Zijn persoon alle vereisten tot een Borg aanwezig waren. Hij is waarachtig God, eenswezens met de Vader en de Heilige Geest, derhalve had Hij het recht om een Zaligmaker te mogen zijn. Hij bezat de macht om een Zaligmaker te kunnen zijn en Hij had de volwaardige genegenheid om een Zaligmaker te willen zijn. Dit laatste doet ons, in de onpeilbaarheid Zijner liefde een blik werpend, uitroepen: Die God is onze zaligheid! Die God is een God van volkomen zaligheid, Hij is een Heere Heere, bij Wie uitkomsten zijn tegen de dood".

Hij kon geen Zaligmaker zijn, zo hij niet de Zone Gods was, doch hij kon de Zone Gods zijn zonder dat Hij een Zaligmaker ware! Voor Hem was het niet noodzakelijk dat Hij een Zaligmaker werd. Dat Hij het Middelaarswerk op Zich nam, was een vrijwillige daad van Hem, uit ware liefde tot de Vader, om Zijn welbehagen te doen, doch ook uit ware liefde tot Zijn volk omdat Hij hen wilde verlossen. Dit was hetgeen Paulus met zoveel nadruk deed zeggen: "Daarom heeft Hem God ook uitermate verhoogd, en heeft Hem een naam gegeven, welke is boven allen naam, opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen alle knie"!

En waarom de Vader de Zoon zo uitermate verhoogd heeft, had hij reeds gezegd: omdat de Heere Jezus, "in de gestaltenis Gods zijnde, het geen roof geacht heeft Gode even gelijk te zijn, doch Zichzelf heeft vernietigd, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden, en in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja de dood des kruises".

Christus komst op aarde had niets anders ten doel, dan naar het welbehagen des Vaders Zijn volk zalig te maken, en dit kon niet geschieden door Zijn leer en voorbeeld, gelijk men dit zo vaak hoort in het kamp der vijanden. Want zo min een natuurlijke dode levend zal worden door de prachtigste redevoering van een voornaam auteur, in tegenwoordigheid van het lijk uitgesproken, zomin ook zal een dode zondaar door Jezus leer geestelijk opstaan en leven. Evenmin door Zijn voorbeeld. Zo min een lijk zal herrijzen, ofschoon een gezond en krachtig mens voorbij het lijk heen en weer wandelt, al deed hij zulks jaren aaneen, zomin zal een totaal geestelijk gestorvene leven bekomen door het heilig voorbeeld van de Heere Jezus. Neen, Christus moest een zoenoffer worden voor de schuld des volks en door Zijn offerande, Zijn lijden en dood betalen wat Hij niet geroofd had. En dit heeft Hij gedaan, want, zegt Paulus in 2 Cor. 5 : 21: Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt", dat is tot een zondoffer voor ons gemaakt. Wat dunkt u, is dat geen doen, opdat wij zalig zouden worden?

Het is een doen voor de mens, buiten de mens.

Dan, het andere, dat de Zaliginaker heeft gedaan, is Zijn dadelijke gehoorzaamheid of de vervulling der wet. Zo volkomen als Hij door de offerande van Zijn lijden en dood betaald heeft voor de schuld der zonde, zo volkomen is ook de onderhouding der wet door Hem geweest. Wij hebben slechts de getuigenissen der discipelen na te gaan, welke in de dagen Zijner vernedering het nauwst met Hem verkeerden, en wij krijgen terstond een denkbeeld van de zuiverste heiligheid en onbevleete reinheid in denken, spreken en handelen.

Daarom kon Hij in de volste zin des woords door Petrus genaamd worden het onbestraffelijke en onbevleete Lam (1 Petr. 1 : 19), een model van heiligheid, dat hij de gelovigen apostolisch ter navolging aanbeveelt, waar hij zegt, "dat Hij geen zonde gedaan heeft, en er geen bedrog in Zijn mond gevonden is; Die, als Hij gescholden werd, niet wedschold, en als Hij leed niet dreigde, maar gaf het over aan Dien, Die rechtvaardig oordeelt"! (1 Petr. 2 : 22, 23). Terwijl Paulus zegt in 2 Cor. 5 : 21, dat Hij geen zonde gekend heeft.

Trouwens, hoe zou dit anders kunnen, daar Zijn menselijke natuur in de moedermaagd op een geheel buitengewone wijze was ontvangen, zodat het heilige, dat uit haar stond geboren te worden, Gods Zoon zou genaamd worden. Met deze natuur verenigde zich de Goddelijke natuur. En deze onbegrijpelijke vereniging blijft tot in eeuwigheid. Ik vraag: hoe zou er enig gebrek of zedelijke onvolkomenheid in Zijn menselijke natuur kunnen aanwezig geweest zijn? Paulus doet, doch in een ander opzicht, de vraag die wij ook hier mogen doen: "wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis, de gerechtigheid met de ongerechtigheid, of Christus met Belial"? De Heiland kon tot vriend en vijand de vraag richten: "wie van ulieden overtuigt mij van zonde"? En voorzeker, niet één komt daartoe te voorschijn. Ja, de vijanden hebben Hem dikwijls zwaar beschuldigd, doch deze beschuldigingen waren nimmer der moeite waardig gekeurd om er ter verdediging van deze Vlekkeloze op in te gaan; alle beschuldigingen weerlegden zichzelf. De Heiland Zelf zweeg op al deze stil, zodat Zijn rechter, Pontius Pilatus, herhaalde malen Zijn onschuld openlijk erkende. Neen, de Heere Jezus was in Zijn vernederde staat een wandelende wet! Altijd was Hij werkzaam uit het zuivere en bij Hem volmaakte beginsel der liefde tot God en de naaste en drukte met gedachten, woorden en werken het reine oogmerk uit, dat Hij met denken, spreken en handelen beoogde, namelijk de eer Zijns Vaders en het heil der mensheid! Is het wonder dat het verlegen en heilbegeerig volk van Hem zegt: "Zulk een Hoge priester betaamt ons, heilig, onnozel, onbesmet en afgescheiden van de zondaren".

Ziedaar Jezus dadelijke gehoorzaamheid!

De bruidkerk werd gevraagd omtrent haar Bruidegom, de Heere Jezus, (Hoogl. 5 : 9) : "Wat is uw liefste meer dan een ander liefste"? En haar antwoord was, vers 10: "Mijn liefste is blank en rood; Hij draagt de banier boven tien duizend"! Als Borg, Die de straf der zonden draagt, ziet zij Hem in Zijn bloedrode gedaante; doch als Borg, Die aan al de eisen der wet voldoet, ziet zij Hem in Zijn blanke heiligheid; daarom zegt zij ten slotte: "en al wat aan Hem is, is gans begeerlijk"!

Ziedaar, geliefden, wat er gedaan moet worden, zal ooit een zondaar kunnen gezaligd worden.

Gij merkt dus, in welk een staat en toestand hij zich van nature bevindt. Mij dunkt, dat, zo wij met een weinig ontwikkelde kennis de gehele toedracht van zaken beschouwen (namelijk wat er nodig is om zondaren zalig te maken), wij zien, dat God zelf van de hemel daartoe komen moest, dat Hij daartoe de menselijke natuur moest aannemen, om in die natuur te lijden en te sterven! En let ge dan aandachtig op Zijn lijdensgangen, u verplaatsende in Gethsémané's hof, vooral op Calvaria tijdens de drie-urige duisternis, en ziet en hoort ge wat daar plaats heeft met de Zoon van God, dan wordt gezien, door het oog des geloofs, de diepte, waarin elk zondaar door erf- en dadelijke zonde is gestort. Sinai met zijn donkerheid, de beving des bergs, de donderslagen en bliksemschichten mogen de majesteit Gods vertonen, de schuld doen kennen, immers Paulus zegt: "Uit de wet is de kennis der zonde"!

Doch ik vraag: waar zal de wet des Heeren zich in haar luister heerlijker vertonen dan op Golgotha? Daar hangt de Zoon van God. Hij is in de vreselijkste banden; de ganse hel is losgelaten; zij heeft vrij spel op Hem. God zwijgt op alles wat daar gebeurt; God onttrekt Zich aan Hem; Hij is in die toestand alleen gelaten en Hij roept overluid : "Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten"? o, wie zal een en ander kunnen verklaren? Doch ik geef dit slechts aan, om te doen begrijpen in welk een staat de zondaar zich bevindt, dat hij daaruit moet verlost en gezaligd worden door zulke ontzaglijke gebeurtenissen.

En deze gebeurtenissen moesten plaats hebben. Zonder die kon geen zondaar gezaligd worden, en al was er slechts één uitverkorene geweest, dezelfde gebeurtenissen hadden moeten geschieden; want om die éne zalig te maken, moest hetzelfde geschieden als geschied is voor een schare die niemand tellen kan.

Dit is wat buiten de mens moest gedaan worden, zou hij kunnen zalig worden. Ja, dit is wel de hoofdzaak daarvan, het is de grondslag. En zo die weggenomen wordt, kan van het andere, wat gedaan moet worden aan de mens en wat gedaan moet worden door de mens, geen sprake zijn. Met het wegnemen van het eerste valt beslist het tweede en het derde. De voldoening van de Borg is de grond der verzoening van God

met de uitverkorenen, gelijk Paulus leert: "God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende". Zo is Jezus doen, lijdelijk en dadelijk, de oorzaak van onze zaligheid.

Zagen wij wat er buiten de zondaar moet gedaan worden, thans zullen wij nagaan, wat er aan hem moet gedaan worden, zo hij zalig zal worden. Dat de mens zoals hij geboren wordt, niet zalig kan worden (dat is, bij zijn sterven niet naar de hemel kan), is zeer te begrijpen, dit zou noch zijn staat noch zijn toestand toelaten. Beide sluiten hem buiten het Koninkrijk der heerlijkheid. Hoe zou een schepsel, dat onder vloek en toorn ligt, het in de tegenwoordigheid Gods kunnen uithouden. Ach, zo was de hemel voor hem een hel. Zo de Heere slechts, de kleinste stralen van Zijn heerlijkheid aan dn zondaar vertoont, siddert hij en roept uit: "Heere, ga van mij uit, want ik ben een zondig mens"! Dit zegt Jes. 33 : 14: "De zondaren te Sion zijn verschrikt, beving heeft de huichelaren aangegrepen; zij zeggen: wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? wie is er onder ons, die bij een eeuwige gloed wonen kan"?

Dit niet alleen is de oorzaak waarom hij niet kan zalig worden, ook zijn toestand belet hem zulks. De Schrift leert mij van de hemel, die onder het beeld van een stad wordt voorgesteld, dat in haar niet zal komen iets dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt. Hoe zal nu een onveranderd mens een hemelburger kunnen zijn, daar hij zedelijk bedorven is, in alle delen zijner ziel? Een volslagen vijand, een hater van zijn Schepper, wiens eer hij niet zoekt, wiens dienst hem niet kan behagen en wiens gemeenschap hij niet begeert, zou die in die staat en toestand kunnen zalig worden? Paulus zegt, dat zonder heiligmaking niemand de Heere zien zal. En dat voorrecht om de Heere te zien, bindt de Heiland vast aan mensen, die de vernieuwing des harten kennen: "Zalig zijn de reinen van hart, want zij zullen God zien"! Neen, zoals wij geboren worden, kunnen wij niet zalig worden. Er moet aan ons wat gebeuren, tussen de wieg en het graf. Ik weet dat wij in een tijd leven, waarin de mensen roekeloos met hun voor de eeuwigheid geschapen ziel omgaan; men leeft maar vrolijk "voor het vaderland weg". Het is alles sport wat men in de wereld hoort, en ofschoon dit de mensen geheel heeft ingenomen en zij daarin geheel opgaan, hoopt men toch op de zaligheid, wanneer men althans nog aan een leven na dit leven gelooft. Natuurlijk is deze hoop op een valse grond gebouwd; men steunt op Gods barmhartigheid, die wel een moordenaar op het einde van zijn leven bekeerde en hem zijn schulden vergaf; waarom zou Hij dat hun ook niet kunnen doen? Men onderstelt, dat de moordenaar ook gestorven is zoals hij geleefd heeft, doch zich in de pranging van zijn geweten tot de Heere heeft gewend, en Hij zijn bede heeft verhoord en hem dus onveranderd in het hemelse paradijs heeft opgenomen. Doch men moest beter de geschiedenis van de moordenaar weten! Hij was wel terdege een veranderd mens; aan hem was juist dat gedaan wat wij gaan betogen. Men denkt, dat het met de vergeving der zonden, die men meent, dat God door Zijn barmhartigheid wel schenken zal, als men gaat sterven, in het rein zijn zal en dan de hemel zal geopend worden. In die ellendige strik zitten heel wat zielen gevangen, denkende, naar de hemel te gaan en zalig te worden, terwijl zij tot aan de dood de zonden indrinken als water. Neen, om zalig te worden, moet aan ons wat gedaan worden.

Wanneer? Met de beantwoording dier vraag wil ik juist de ijdelheid dier hoop wat duidelijker doen uitkomen. Er is ook een soort van mensen, die met ons vaststellen, dat er wat aan de mens gebeuren moet, zal hij zalig worden, doch die op de vraag: wanneer wordt er wat aan hem gedaan, zodat hij zalig wordt? antwoorden, dat dit kan geschieden terwijl hij sterft. Dus op gelijke wijze als Paulus spreekt van de gelovigen, die bij de wederkomst van Christus ten oordeel nog zullen leven, doch wier lichamen in een punt des tijds zullen veranderd worden. Zó, zegt men, zal de Heere menigeen in dat punt des tijds, in één ogenblik de vereiste verandering geven, waardoor hij zal kunnen zalig worden!

Dit is louter begoocheling des satans; in de Schrift wordt het niet geleerd. Wel weten wij dat iemand op zijn kranksterfbed tot God bekeerd kan worden, maar in, het sterfuur, in dat punt des tijds, dat ogenblik? o ja, ik weet dat God alles vermag, doch wij moeten ons aan de Schrift houden en deze begunstigt met geen enkel woord wat door die redeneerders beweerd wordt. Wij vragen dus nog eens, wanneer er wat aan de zondaar gedaan moet worden, opdat hij zalig worde. Ons antwoord hierop is: niet wanneer hij reeds stervende is, maar in elk geval, vóór het zo na komt. Het lichaam kan krank, zelfs zeer krank zijn, terwijl de ziel nog normaal en vatbaar is om werkzaam te zijn. Is zij dit niet, wat zou er dan nog kunnen gedaan worden om zalig te worden? Neen, dit geschiedt, wanneer wij wel bij onze zinnen zijn, doorgaans in onze gezonde dagen, ofschoon de Heere gans vrij is om dit aan de zondaar te doen wanneer het Hem behaagt. Heel de fout dier redenering zit hierin, dat men onderstelt dat het naar de hemel gaan zalig worden is, terwijl toch zij, aan wie God Zich in Zijn gunst verheerlijkt, reeds hier op aarde zalig zijn. Neen, zij worden dit

niet eerst wanneer zij in de hemel opgenomen zijn, dit is een voltrekking van de zaligheid; zij wordt in de hemel volkomen, doch zij vangt hier aan. Paulus zegt: "Wij zijn in hope zalig"! En aan Titus schrijft hij: "Hij heeft ons zalig gemaakt door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes", en aan die van Efeze: "Want uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof"!

Ook de Heiland noemt de, armen van geest, de treurende, enz. reeds hier zalig (Matth. 5). Zo zien wij, dat God aan hen hier op aarde de zaligheid aanvangt en voortzet en na dit leven haar in trappen tot volmaking brengt. Wanneer zij dus in dit leven niet aanvangt en voortgezet wordt, hoe zal dan na de dood in volkomenheid kunnen genoten worden? Wij herhalen het: om zalig te worden, moet aan de mens wat gedaan worden! En wat dan? Dit: hij behoeft ontheffing van het hoogste kwaad en dient in het bezit gesteld te worden van het hoogste goed. Juist dat wat de Heere Jezus buiten hem, doch ook voor hem heeft verworven, wordt de toepassing der zaligheid genaamd, welke toepassing op grond van de verwerving beloofd is door de Vader aan de Middelaar en door de Middelaar aan Zijn volk.

De toepassing van Christus Borgwerk veroorzaakt bij hen een verandering van staat en toestand.

De staat, zoals hij van nature is, is aller treurigst! Zij zijn kinderen des toorns. De toorn Gods rust op hen. Er wordt doorgaans een voorstelling van het Wezen Gods gegeven, alsof het zondaren liefheeft, doch ik raad elk aan, de vijfde psalm eens met ernst te lezen; dan zal men vinden dat de dichter wat anders zegt in vers 6b: "Gij", zegt hij tot de Heere, "haat alle werkers der ongerechtigheid". Dus niet slechts de werken der ongerechtigheid, maar ook de werkers, de personen, die ze doen! Dat is dus juist het tegengestelde. Het heilig Wezen is met een diepe afkeer en heilige verontwaardiging aangedaan tegen de mens in zijn gevallen verbondshoofd. God en de mens staan ongunstig tegenover elkander: "Het aangezicht des Heeren is tegen degenen, die kwaad doen", en: "De verhevene kent Hij van verre". Zo zien wij dus het treurige van de staat van heel het mensdom van nature. Voorwaar een rampzalige staat. En daaruit moet hij verlost en gezaligd worden.

Dit geschiedt door de toepassing van hetgeen de Heiland voor hem heeft verworven, en zal de door Christus verworven gerechtigheid de zondaar te stade komen, dan moet zij hem eigen gemaakt worden; zij moet zijn gerechtigheid worden! En haar eigen aan hem te maken, is eerst een daad Gods, welke hem genadig de gerechtigheid van Christus toerekent, zodat daardoor de zondaar rechtvaardigheid Gods wordt in Hem. Doordat God haar overdraagt van Christus op de uitverkoren zondaar, is hij als in een foedraal gestoken en daarmee als overdekt, zodat van hem niet meer gezien wordt wat hij van nature in zijn verbondshoofd Adam was. Zo wordt hij dan ook door God in Christus aangezien en is in Hem voor God rechtvaardig! Geen beschuldiging kan tegen hem worden ingebracht en niemand kan hem nu meer veroemen. Door deze toerekening legt het heilige Wezen Zijn toorn en gramschap af tegen hem, wie zij toegerekend is, en daarin ligt de oorzaak, waarom de Heere Zijn werk aan dat dieprampzalig voorwerp kan beginnen, voortzetten en voleindigen.

God begint dat werk aan hem door de roeping, de wedergeboorte en het geloof; Hij zet dat voort door de rechtvaardiging, de vrede met God en de heiligmaking, en maakt het volkomen door de opstanding des vleses, de vrijverklaring in het laatste oordeel en het eeuwige leven in de hemel.

Zie, dat is zaligmaken en om dat deelachtig te worden, moet noodzakelijk aan de mens wat gedaan worden, gelijk wij dit gezien hebben. Door de toerekening wordt onze staat en door al de genoemde genade weldaden wordt onze toestand veranderd. Dit nu legt de grondslag voor onze derde beschouwing, namelijk wat er door de zondaar moet gedaan worden om zalig te worden.

Zagen wij eerst wat gedaan moet worden buiten hem, daarna wat gedaan moet worden door hem.

Vraagt gij mij: moet er dan door de zondaar, om zalig te worden, ook wat gedaan worden? Dan antwoord ik daarop beslist: ja zeker! Of dan Christus voor hem niet in alles voldaan heeft? Wel zeker, de laatste kwadrantpenning zelfs is door Hem betaald! Dit blijkt uit Zijn opstanding, want had Christus niet volkomen voldaan, dan was Hij in het graf gebleven; de opwekking van Christus als Borg is een daad des Vaders die nimmer had kunnen geschieden, zo Hij als Borg niet volkomen had betaald; nu opgewekt zijnde, geeft God Hem daardoor het bewijs, de kwitantie, dat Hij geheel voldaan is. In dit opzicht kan er geen sprake van zijn, dat er door den zondaar tot zijn zaligheid nog wat moet gedaan worden! Ja, dit te denken was zelfs een Godslasterlijke gedachte en een oneer voor Christus! Dit ligt ook geenszins in onze bedoeling, als wij betogen, dat er tot zijn zaligheid door de zondaar wat met gedaan worden. Wat door hem gedaan wordt, is geen grond voor zijn zaligheid, maar is er een vrucht van. Ieder, die zalig wordt, leert door de invloed des

Heiligen Geestes zijn zaligheid uitwerken met vreze en beven; want het is God, Die in hem werkt, beide het willen en werken. En als vrucht is dit tot zijn zaligheid evenzeer noodzakelijk. Van de heiligmaking wordt gezegd, dat wij zonder haar de Heere niet zullen zien.

Dus is het noodwendig, dat de heiligmaking geoefend wordt tot zaligheid.

Wij weten wel, dat er altijd een geslacht in de wereld is geweest en nog is, dat met deze leer de spot drijft. Het is dat soort van mensen, die schijnbaar zeer rechtzinnig, de roem van het zalig worden uitsluitend aan Gods genade door de verdiensten van Christus, geheel buiten en zonder de mens toekennen. Het schijnt zeer schoon en het is geen wonder, dat menig eenvoudig mens door hen verleid en in een valstrik gebracht wordt; doch als wat duidelijker verstaan wordt wat zij bedoelen met deze "rechtzinnige" taal, dan is het geheel met Gods Woord in strijd, namelijk dat de gelovigen geheel lijdelijk, werkloos zijn en blijven, terwijl zij alles in Christus bezitten. Zij spreken: Christus is ons geloof, ons leven, onze heiligmaking. Wij zijn dode schepselen, doch Hij is ons leven; wij zijn schuldigen, doch Hij is onze gerechtigheid; wij zijn melaatsen, doch Hij is onze heiligmaking. En zodoende hindert hen een lijdelijk, werkloos leven in gene dele tot zaligheid, zelfs niet een voortdurend leven in de zonden, al is het ook tot aan hun dood. Zij zullen zonder berouw, leedwezen of boetvaardigheid daarover evenwel zalig worden, omdat het geschiedt enkel uit genade, door de verdienste van Christus. Derhalve, vragen zij, waarom zou er sprake van kunnen zijn, dat er door de zondaar wat gedaan moet worden tot zijne zaligheid?

Ziedaar de verderfelijke leer der Antinomianen en van alle lijdelijke predikers! Het lust ons niet hierop in te gaan; trouwens dit ligt thans niet op onze weg. Alleen zij gezegd, dat de uitverkorenen vóór hunne bekering geheel dood zijn op geestelijk gebied, dat zij geheel lijdelijk zijn, als God hen van dood levend maakt; want zij worden wedergeboren en doen het zichzelf niet. Daarin werken zij ook evenmin mede, God alleen doet dit aan hen; doch dan blijven zij niet dood, noch lijdelijk, maar de Heere herschept hen door deze daad tot nieuwe schepselen, bij wie alles nieuw is en het Oude is voorbijgegaan.

Waar nu het leven aanwezig is, daar houdt de lijdelijkheid op, daar wordt zo iemand werkzaam.

Ervaart de levendgemaakte toestanden van werkloosheid, dan veroordelen die hem en leveren hem het bewijs, niet dat hij nog dood is, maar dat hij nog slechts in beginsel de wedergeboorte bezit. In elk geval, hij is een levend, werkzaam schepsel geworden en begint vanaf dat ogenblik te doen.

Het woord: doen om zalig te worden, moge in onze protestantse kerk een vreemde weerklank geven, toch is het een Bijbelwoord! Geloven en zich tot God bekeren, is beide een werk tot zaligheid, nietwaar? En deze beide worden in de Schrift een doen genaamd, zie Joh. 6 : 28. Daar vraagden de Joden de Heiland: "Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken"? En Heiland's antwoord was: "dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem die Hij gezonden heeft". Daar wordt het geloof een doen om zalig te worden genaamd. Zo ook de ware bekering! Lees Psalm 103 : 17, 18: "Maar de goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid tot eeuwigheid over degenen die Hem vrezen, en Zijn gerechtigheid aan kindskinderen, aan degenen, die Zijn verbond houden en die aan Zijn bevelen denken, om die te doen"! Ja, zo wordt geheel de heiligmaking een doen genaamd. De Heiland zegt (Matth. 7 : 24): "een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet, die zal Ik vergelijken bij een voorzichtig man, die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft", terwijl de Apostel Jacobus diezelfde mensen, door de Heiland bedoeld, welgelukzalig noemt in dit hun doen (Jac. 1 : 25).

Eer nu de mens begint te doen, zoals het de Heere welbehaaglijk is, moet hij met zijn eigen doen, naar eigen inzichten en naar eigen oogmerken, geheel overhoop geworpen worden. Hij moet eerst het doen uit het doen verliezen, en is dit bij hem nog zo niet, dan bedoelt hij met zijn doen louter zichzelf. En dit behaagt den Heere niet! De mens moet zijn doen in het geheel niet kunnen zien. Dit is de fout van vele Christenen: zij kunnen hun heiligmaking somtijds zo nog al met genoeg bezien en dan gaat het zo vrij wel naar de wens. Och, dat zij in verband met hun heiligmaking, eens zagen op Hem, voor Wiens oog zelfs de engelen niet rein zijn! Het is een bewijs, dat de zon niet hoog staat, wanneer wij in haar schijnsel wandelend zulk een lange schaduw van onszelf zien. Wanneer zij hoog staat, bemerken wij een zeer kleine schaduw. Zo ook hier. Een Christen, die met zijn hart nabij de Heere verkeren mag, ziet weinig schijnsel van Zijn heiligmaking, doch als de Heere verre van Hem is en hij bemerkt dit niet, dan is hij heel wat groter! En dit laatste is voor hem zeer gevaarlijk. "Zijt niet hoog gevoelende, maar vreest", roept Paulus dezulken toe.

Wanneer nu de mens met zijn eigen doen is op zijde gezet door zaligmakende overtuiging des Geestes, dan vangt het doen opdat hij moge zalig worden aan. De verslagen mannen op het grote Pinksterfeest begonnen te vragen aan Petrus en de andere Apostelen: "Mannen broeders! wat zullen wij doen"? Israëls

volk werd door de prediking van de profeet Micha zo overtuigd van zijn zondesschuld, dat het buiten raad werd en radeloos uitriep: "Waarmede zal ik de Heere tegenkomen en mij bukken voor de hogen God? Zal ik Hem tegenkomen met brandofferen, met éénjarige kalveren"? Dat is aanvankelijk doen.

Wanneer de Heere in die radeloze toestand de Middelaar aan de ziel ontdekt, is dat als een tijding uit een ver land en als koud water voor een vermoeide ziel. Daar vernemen die verlorenen bij zichzelf, dat God hulp besteld heeft bij een Held (Psalm 89 : 20b) en dat het een getrouw en aller aanneming waardig woord is, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken. En naarmate de kennis van de Heiland bij die zielen toeneemt, naar die mate worden zij aangedaan met begeerte, verlangen en een reikhalzend uitzien naar Zijn Persoon.

Dit nu is een doen, opdat zij zalig mochten worden.

Het is waar, dat zij zonder hun weten in het bezit van die Persoon zijn, doch in hun eigen schatting verkeren zij nog in het gemis van Hem. En dat gemis drukt hen bij tijden zeer ernstig. Dit is dan ook oorzaak, dat zij Hem rusteloos zoeken, waartoe zij de aangewezen middelen gebruiken. Zij zoeken de Heere Jezus onder de bediening des Woords en der Sacramenten, zij onderzoeken Zijn Woord, omdat dit van Hem getuigt, doch vooral zoeken zij Hem in hun openbare en verborgen gebeden, stille verzuchtingen en eenzame meditatiën.

Dit alles is doen, opdat zij mochten zalig worden.

Heeft Zich de Heiland nader aan hen ontdekt, zodat zij met licht en klaarheid de vrijmoedigheid hebben om Hem gelovig te mijnen, gelijk de bruid zulks deed in het Hooglied: "Mijn Liefste is mijn, en ik ben Zijne", dan wordt dat doen door hen voortgezet en Gods Geest bearbeidt hen om nu voortaan van de Heiland gebruik te maken. Hij toch is hun geschonken van de Vader tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing.

Hoe dit geschiedt? Dat volk wordt, hoe meer het verlicht wordt, des te meer met zijn onkunde bekend.

En tot wie zullen zij nu ter onderrichting gaan dan tot die Gezant, die Uitlegger, die Éne uit duizend, Die zo juist de mens zijn rechte plicht verkondigt. Daarom naderen zij in de gebeden, ootmoedig, doch gelovig pleitende op Zijn Woord, tot die grote Profeet en Leraar, Die belooft aan allen, die hun geestelijke blindheid bewust zijn: "Ik zal u onderwijzen en leren van de weg, die gij gaan zult; Ik zal raad geven; Mijn oog zal op u zijn". Dit veroorzaakt, dat zij zich met David op het bankje der scholieren nederzetten en de geloofsecho doen horen: "Heere! maak mij Uwe wegen bekend; leer mij Uw paden; leid mij in Uw waarheid en leer mij" (Psalm 25 : 5a).

Dat is doen!

Datzelfde volk is in de vierschaar Gods en velen hunner zijn ook in de consciëntie gerechtvaardigd!

Zij hebben daar ontvangen kwijtschelding van alle schuld en straf, hun zondesschuld is hun vergeven. "Zie", zegt de Heere tot Zijn volk, "Ik heb alle uw zonden weggeworpen in de zee der vergetelheid; Ik gedenk die niet meer"! De rechtvaardiging geschiedt in dit leven volkomen, doch de heiligmaking niet; in dit laatste blijven zij, wat de trappen betreft, zeer gebrekkig en hierdoor ontstaan de vele struikelingen en zondige afwijkingen van de Heere. David vraagt zo terecht: "Wie zou de afdwalingen verstaan"?

En waar daar nu mee heen? Ze op de lijst zetten van de oude Adam, of zeggen dat de kracht der bijliggende verdorvenheid niet anders kan opleveren? Dat kan een kind Gods niet doen, want hij ontwaart aanstonds, wanneer hij enigszins toegeeft, de vredebreuk tussen de Heere en zijn ziel, een belemmering in zijn toenadering tot God, en vindt geen vrijmoedigheid noch in spreken, noch in bidden, tenzij de oorzaak is weggenomen. En hoe wordt die oorzaak weggenomen? Door een gelovig gebruik maken van de grote Hogepriester, naar Wie Johannes heenwijst (1 Joh. 2 : 1, 2) : "Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige, en Hij is een verzoening voor onze zonden". Zulk gebruik maken geschiedt na voorafgaande schaamte over en verfoeien van de zonden; er wordt dan gebroken met de zonde en ernstig berouw en hartelijke droefheid wordt schuldbelijdend gekend. Zo liggen zij in stof en as voor Zijn Hogepriesterlijke majesteit, Die zich dan ook niet onbetuigd laat, noch hard met hen handelt, maar hun op hun schuldbelijdenis de zonden vergeeft. Zie, dat is doen!

Nog eens. Datzelfde volk heeft een uitgebreide begeerte om hier in alle delen volmaakt te zijn. In Filipp. 3 : 12 zegt Paulus naar de volmaaktheid te jagen, gelijk een jager het wild najaagt. Maar in plaats van haar te bekomen, vindt dat volk bij de vele ellende, die het in alle opzichten aankleeft, zich zo zwak en krachteloos, dat zij vaak de vijand de hielen in plaats van het aangezicht laten zien! Schandelijk retireren zij, wanneer het

op strijden aankomt. Waar nu heen met die zwakheid tegenover de sterke vijand? De vlucht genomen tot een der Bijbelteksten of tot een der beloften in de Bijbel gedaan? Helaas, het wapen is goed, maar die het hanteren zal, gebruikt het vaak niet goed, zodat hij meer zichzelf wondt dan de vijand. Men heeft hemels onderricht in deze wapenhandel nodig. Het goed en doelmatig gebruik maken van dat wapen kent David de Heere toe, Psalm 18 : 35: "Hij leert mijn handen ten strijde, zodat een stalen boog met mijn armen verbroken is". O, weet dat de duivel voor geen Bijbeltekst op de vlucht gaat, al brengen wij in eigen vermogen en met eigen wijsheid ook honderd teksten bij. En al evenmin deinst de kracht der nog bijliggende verdorvenheid voor de Heilige Schrift terug! Wat dan?

De kracht en sterkte gezocht in de opgedane ervaring of in de oprechtheid der keuze om de Heere te vrezen en in Zijn wegen te wandelen? Daar ging Petrus de Kajafaszaal binnen. En hoe ging het hem toen hij onder de vijanden bij het vuur zat? De duivel gebruikte een zwakke dienstmaagd, om de rots-man te doen vallen!

Waarheen dan? Wel waarheen en tot wie bracht het Josafat, de koning van Juda? Wendde hij, toen hij in banden zat door de oorlog met de Ammonieten, de Moabieten en die van het gebergte Seir, zich niet tot Israëls God en zeide: "Heere! wij weten niet wat wij doen zullen; maar onze ogen zijn op U"!

En daarheen wendt zich ook dat volk. Hij, tot Wie zij met hun zwakheden vluchten, is door de Vader gezalfd tot Koning over Sion, de berg Zijner heiligheid. En die Vorst getuigt als Middelaar van Zichzelf: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde". Derhalve gebruiken zij de Heiland niet slechts als Koning dat Hij hen regeert, maar ook opdat Hij hen beschermt tegen hun vijanden.

Zie, dat is doen, opdat zij zalig worden.

Doch geheel hun heiligmaking, hoe gebrekvol die ook is, is een doen. Ook hun werkzame hoop strekt zich uit tot over het graf. En zou dit niet? Elk levendgemaakt mens verlangt naar een volkomen zaligheid. En die bezit hij nog niet bij de dood: de ziel is in de hemel wel volmaakt zalig, doch nog niet de gehele persoon; er ligt nog een deel in de groeve der vertering; het lichaam rust nog in het stof des doods!

En ook dit moet van dat kwaad verlost en zalig gemaakt worden, dewijl de gehele persoon het eigendom is van de Heere Jezus, dat Hij heeft gekocht met Zijn bloed en daarom ook zeker zal verlossen uit de macht van hem, die het geweld des doods heeft, dat is de duivel. Die cipier der gevangenen in de graven zal ten jongste dage zijn plaats als zodanig moeten ruimen, wanneer de Koning der koningen komen zal om verheerlijkt te worden in Zijn heiligen en wonderbaar in allen die geloven. Dan zal Hij Zich wenden tot de Godsakker en Zijn kinderen opeisen en de cipier doen vlieden, want zij zullen opstaan tot eeuwige heerlijkheid. Dit was de verwachting van Job, als hij zei: "Ik weet, mijn Verlosser leeft en Hij zal de laatste over mijn stof opstaan; mijn ogen zullen Hem zien". Deze opstanding is het eerst, waardoor hun zaligheid volkomen zal zijn, als de finale vrijspraak publiek zal plaats hebben, waarna zij tot het hoogste punt der zaligheid zullen geraken, namelijk tot het eeuwige leven in de hemel, dat bestaan zal in een volmaakt kennen van God, altijd zover als zij als eindige schepselen daarvoor vatbaar zullen zijn, in een volmaakt dienen van God en in een volmaakt genieten van God, een zaligheid, die de gehele persoon, lichaam en ziel, zal genieten.

Dit is de geloofsverwachting van allen die de Heere zoeken. Daarnaar zien zij uit en daarom trent zij zij werkzaam. "Wij leven hier door geloof, en niet door aanschouwen", zegt Paulus. Dus dat uitzien kan een doen genaamd worden, want er komt wat op los. Die verwachting wordt wat aangevallen. En hierbij heb ik niet zozeer de bestrijding op het oog, die het doet voorkomen als zouden de gelovigen zich in deze verwachting teleurgesteld vinden en buitengesloten kunnen worden, maar een bestrijding, die het doet voorkomen, alsof er geen opstanding des vleses zijn zou; aanvallen, die de grond van troost voor het kind Gods ondermijnen en hem een ongelukkig, beklagenswaardig mens op aarde zouden maken; want "indien wij alleen in dit leven op Christus zijn hopende, zo zijn wij de ellendigste van alle mensen" (1 Cor. 15 : 19). Tegen die zwarte bende aanvallers moet zich de gelovige keren en hun het hoofd bieden.

Zij verontrusten hem in zijn zalige verwachting. Hij brengt al zijn geestelijk wapentuig bijeen om hen te bestrijden, want zij zijn heel wat mans! Dit is hem een zware arbeid en kan met het volste recht ook een doen genaamd worden.

Ik zou nog meer zaken kunnen bijbrengen, doch ik acht het bewezen, dat er, om zalig te worden, wat moet gedaan worden buiten ons, aan ons en door ons

.

En wanneer wij nu ons keren tot de stokbewaarder, die tot Paulus en Silas zeide: "Lieve heren! wat moet ik doen, opdat ik zalig worde"?, dan hoor ik niet direct de Pelagiaan in deze vraag, want (wij zagen het) er moet heel wat gedaan worden tot zaligheid. En, dit gevoelde de stokbewaarder zeer goed, ofschoon hij onkundig was omtrent hetgeen er tot zaligheid gedaan moest worden. Zijn wens was maar, dat hem de Evangelieboden daarvan onderrichten wilden!

Dit onderricht is ten zeerste nodig, en zulks niet slechts voor een blinde Heiden, gelijk de Stokbewaarder was, maar voor elk, zelfs voor hen, die leven onder het licht van het Evangelie! De mens is nergens onkundiger in dan in de weg der zaligheid. De leer der straf weet hij, zij is hem aangeboren, maar de leer der verlossing uit vrije genade door een Middelaar, daarin is hij zo blind als een mol! Zij moet hem eerst geopenbaard worden, zal hij haar weten. Zij is nimmer in eens mensenhart opgekomen en hoewel de Heere haar duidelijk en klaar heeft geopenbaard en de mens haar dagelijks hoort en leest, heeft hij opening der zielsogen nodig. Zonder de verlichting des Heiligen Geestes zal de mens nimmer de weg tot zaligheid kunnen vinden. Daarom noemen wij de vraag van de Stokbewaarder een ernstige levensvraag, een vraag, die door een ieder die zal zalig worden, bij herhaling zal gevraagd worden. Dit erkende ook de dichter van de oude dag in het lied, dat wij tot verpozing zingen uit Psalm 119: 65.

"Lieve heren! wat moet ik doen opdat ik zalig worde"! Dit was de eerste vraag van die aard, die in ons werelddeel gehoord werd. Zij was vrucht der beroering Gods. En wanneer Hij beroert, wie zal dan stillen? Zij is het sein, dat de Heilige Geest in aantocht is om door Zijn herauten Europa voor het Christendom te bemachtigen en een grote schare zijner bevolking aan de voet van het kruis te doen neerknielen met de tollenaarsuitroep: "O God, wees mij, zondaar, genadig"!

Ja, deze ernstige levensvraag van de Stokbewaarder is gelijk aan het geluid ener klok, die de aanstaande openbaring der kerk in dit gedeelte van de aardbol inluidt.

Treurig is het, dat deze vraag zo zelden in onze dagen meer vernomen wordt. Wanneer wij hiervan spreken, hebben wij alleen ons land op het oog; wat elders dienaangaande plaats heeft, weten wij natuurlijk niet. Het is een zeldzaamheid, dat ge iemand ontmoet, die zich om zijn zaligheid bekommert! Het gebeurt misschien nog eens op een ziekbed. Of ook in sterfhuizen, waar men het einde aller levenden ziet. Doch wat blijft daarvan over? Vaak gebeurt het dat, als de kranke herstelt en herrijst van zijn sponde, hij nog enige tijd onder de indruk is, doch het duurt niet lang of het gaat de oude weg weer op. "Alle voornemens zijn aan het bedstro blijven hangen", zeiden de ouden, en de ernst is gelijk kaf vervlogen. En zo is het ook met de bewoners der sterfhuizen. Welk een indruk maakt niet zelden het afsterven van vader, moeder, echtgenoot of kind! Welk een ontroering op de Godsakker! Die nimmer van de waarheid wilden horen, luisteren nu met aandacht; die eerst afkerig waren, geven nu blijken van genegenheid! Doch ook dit is vaak een vroegkomende dauw of een morgenwolk, die ras voorbijgaat. Wij bedoelen een vragen, een waarlijk bekommerd vragen, met welmenenden ernst der ziel, een vragen, dat achtervolgd wordt door ware bekering, gelijk dat bij de Stokbewaarder het geval was.

En dat wordt thans zo zelden gehoord, en dat ondanks al het prediken en al het reformeren in onze dagen. Ach, het is of de Heere Zich hoe langer hoe meer verbergt.

Is het een oordeel Gods, wanneer een volk ontbloot wordt van de waarheid, zodat God een honger geeft niet naar brood en een dorst, doch niet naar water, maar om te horen het Woord Gods, en men van zee tot zee loopt, om hetzelfde te zoeken, doch het niet vinden kan, welk een verschijnsel is dit dan: het Woord Gods bij ons te hebben, onder ons zo veelvuldig te horen verkondigen, door grote scharen gehoord, en, helaas, schier zonder gunstig gevolg! Sedert de Reformatie kan geen tijd aangewezen worden, dat de dienaars van het Evangelie zo klagen moeten over het ploegen op rotsen, als sinds enige jaren in ons dierbaar vaderland!

Wanneer ik zo spreek, dan bedoel ik dat het ware zaligmakende werk van de Heilige Geest zo schaars gezien en gehoord wordt. Anders is er wel sprake van zegen, zelfs van veel zegen, doch ge moet maar eens met een Schriftmatig oordeel gaan onderzoeken naar dat werk, dat men bedoelt. Helaas, dat bekommerden niet vragen als van ouden. Men is zo spoedig klaar: men is vrij, zonder ooit in banden te zijn geweest; gered, zonder het gevaar te hebben gezien; verlost zonder kennis met de kerker gemaakt te hebben; men is in de ruimte gezet, zonder engten te kennen! Men zou bij al dat onnatuurlijke op dat gebied haast zeggen: "Eer zij barensood had, heeft zij gebaard; eer haar smart overkwam, zo is zij van een knechtje verlost! Wie heeft ooit zulks gehoord? Wie heeft dergelijk gezien? Zou een land kunnen geboren

worden op een enige dag? Zou een volk kunnen geboren worden op een enige reize? Maar Sion heeft weeën gehad, en zij heeft hare zonen gebaard". Dit zijn zo de gewone verschijnselen in de kerk: wanneer de Heere Zijn licht intrekt, dan begint men de schaduw voor het wezen aan te zien.

Doch geliefden! is u deze levensvraag: "heren! wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?" nog vreemd en hebt gij haar nimmer aan de Heere gedaan? Zo niet, om welke oorzaak? Och, men is zo voldaan met de dingen van dit leven; zij hebben het hart geheel ingenomen; daar gaat men geheel in op, zodat er geen plaats voor iets hogers is. Men is gelukkig met het stof en is zonder kommer voor de toekomst. Doch hebt ge wel eens gedacht aan hetgeen de Heiland zeide: "Wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld won, en schade zijner ziel leed"? Of zegt ge mogelijk, gelijk zo velen zeggen: dat is een zaak van later? Dan denkt gij dus later, als ge wat ouder zijt, deze vraag te zullen doen, alsof zij de jeugdigen niet zou passen. Maar zo gij eens niet ouder wordt en eens geen later beleeft? Dan kunt gij die vraag niet meer doen. Och, zeg liever: ik wil de zonde niet loslaten en heb geen lust in de dienst van God, waarmede het zalig worden zo nauw in verband staat.

Anderen zijn onder ons, die mij toevoegen: "wat zal mij dat vragen baten? Ik ben en blijf onbekeerd!" En dat wordt zo maar klakkeloos uitgedrukt, zonder bezwaar! Ach, gelooft gij eens wat ge daar zegt! Dat gelooft zou de vraag: wat te moeten doen? vanzelf doen geboren worden. Juist omdat gij niet positief gelooft, dat ge onbekeerd zijt en gij in uwe onbekeerlijkheid zult omkomen, juist daarom raakt gij niet verlegen en doet gij deze vraag niet!

Weer anderen behoeven die vraag niet meer te doen, naar zij menen, omdat zij reeds in hope zalig zijn. Maar wat is de grond van uw hoop, gij die daar zo spreekt? Wanneer zij niet rust op de beloften Gods, gegrond in Christus offer, en gij daaromtrent niet gelovig werkzaam zijt, dan is de grond uwer hoop gelijk aan een huis der spinnen, zij zal u gewis begeven.

Gij allen, die deze vraag nog nimmer ernstig gedaan hebt, het is hoog tijd, dat gij haar nog doet; zonder haar wordt niemand zalig. Onze Gereformeerde vaders leerden dit ook, ziet Cat. Zond. 5, vr. 12: "Is er enig middel om deze straf te ontgaan en wederom tot genade te komen"? Deze vraag is het begin van het grote werk, het zalig worden! En waar zij niet met ernst gedaan wordt, daar blijft men in zijn rampzalige staat voortleven totdat de dood komt. En dan wordt deze staat ook tot zijn volkomenheid gebracht, om eeuwig gescheiden te zijn van God en de heerlijkheid Zijner sterkte!

Ach, arme schepselen! Hoe zal het u te moede zijn, en dat onder zoveel voorrechten, met zo vele bemoeienissen, waarmede de Heere u voorkomt! Gij zijt onder het Christendom geboren en opgevoed, wellicht in de waarheid van uw jeugd af onderwezen. Gij draagt het zegel van uw doop aan uw voorhoofd! Gij verneemt elke rustdag de uitnodiging van uw Schepper, dat ge u tot Hem zoudt keren, dat Hij geen lust heeft in uw dood, maar in uw leven. Mens, indien gij zo sterft, wat zal onze Stokbewaarder, die daar neerligt aan de voeten der Evangelieboden en de bekommerde vraag aan hen doet, in het oordeel Gods tegen u getuigen! Wat zal het u dan vreselijk zijn! Dat ge dan deze vraag mocht leren doen, want er is ook voor u nog zaligheid te verkrijgen. Ach, dat ge er met ernst om mocht vragen!

En gij, heilbegeerige vragers - och! dat er veel van dat soort in ons midden waren! - tot u een enkel woord. Er is aanvankelijk wat groots in die ootmoedige zielsgestalte, aan de dienaren van het Evangelie, aan het oprechte volk des Heeren, doch bovenal aan de Heere Zelf te vragen: "wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?" "Ja maar", zegt ge, "ik heb dit al zo lang gedaan en ik vrees, dat ik nog dezelfde ben als vroeger". Paulus en Silas beantwoordden aanstonds de vraag van de Stokbewaarder en daarmede werd de man werkzaam, hij geloofde; doch het is mij, of ik mij steeds rampzaliger gevoel dan voorheen! Ik ga achteruit in plaats van vooruit. Ik vrees voor het ergste!

Dat de Stokbewaarder spoedig gered is, is waarheid. Daar is de Heere vrij in; anders b.v. ging het met Heman. Wie zal de Heere bedillen? Echter moeten wij altijd de oorzaak daarvan in onszelf zoeken!

Bij ons is de reden te vinden, waarom wij niet tot doorbreken komen. "Ja", zegt ge, "mijn zonden!" Neen, zegt dat nu niet, want zo zij u drukten en ge met haar aard en natuur goed bekend waart, gij liep storm op de hemel met deze levensvraag! Maar het is uw wantrouwen aan God, uw ongelovig redeneren!

Gij vraagt: zou mijn vragen wel in waarheid zijn? Zou het vragen bij mij wel uit het rechte beginsel vloeien? Heb ik er het rechte einde mee op het oog? Doch stelt u deze drenkeling voor, die in het water ligt! Hij moet verdrinken, zo hij niet gered wordt; doch hij ziet mens en roept om hulp! Nu zou het wat zijn, zo hij ging vragen aan zichzelf: is mijn hulpgeschrei wel recht, is het beginsel waaruit en het einde waartoe ik om hulp

roep wel goed? Hij vraagt daar niet naar; hij heeft er geen tijd toe; hij begint te zinken; dus hij roept maar! Zó moet gij ook doen. Gij hebt er niet mee nodig te weten, of gij goed of niet goed roept. Gij moet gered worden. Al die redekavelingen zijn ophouders, die u zouden doen zinken naar de diepte.

Dan nog: de oorzaak kan bij u zijn zondig zelfbehoud. Bijvoorbeeld, gij komt met die verlegen vraag bekommerd bij deze of gene en zij geven u bestuur op hun wijze. Zij trachten u uit uw treurigheid op te beuren en te troosten. Zij vragen u na al het gehoorde: "mens! zijt gij altoos zo bekommerd geweest? Hebt gij die gunstige kommer altoos gehad over uw zaligheid?" Vanzelf zegt gij: "Neen". Dan gaan zij voort: "ziet ge dan daaruit niet, dat ge reeds begenadigd zijt? Die heilzame kommer heeft de mens van nature niet, het is een werk des Heiligen Geestes, en dit is een klaar bewijs, dat de Heiland voor u de zaligheid heeft verworven, die Hij bij uw dood ook zeker aan u zal toepassen, want de schapen, voor wie Hij Zijn leven aflegde, geeft Hij het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan. Zie, zo zijn die kwakzalvers bezig om de door God in uw hart geslagen wond buiten Christus te genezen.

Zo deden Paulus en Silas bij de Stokbewaarder niet; zij wezen hem op de Heere Jezus. En gij, lieve mensen, die het bekommerd volk troost toespreekt, gij gaat opgeruimd van hen heen; gij slaat de zielen niet, gelijk andere harde meesters! Dus dan was Paulus zulk een harde man, die de Stokbewaarder naar de Heiland zond? Neen, voorzeker was hij dat niet, maar hij was een getrouw en voorzichtig zieleleider, die de verslagenen naar de rechte troostbron heen wees, gelijk de Stokbewaarder ervoer. Doch gij wordt, goed bekeken, door een dergelijk bestuur niet getroost, maar wat opgelapt, wat kort daarna wel openbaar wordt, wanneer gij bemerkt dat ge de ware troostbron zijt voorbij gegaan. En gij gaat weer naar die verkeerde bron, maar met hetzelfde gevolg. Dat duurt soms zo jaren achter elkander en derhalve blijft ge zoals gij zijt en kunt dus ook niet vorderen in deze ziekelijken toestand!

Neen, waar God wonden slaat, daar moet Hij die ook genezen. Dat kan geen filosofische redenering doen! Als de Heere beroert, wie zal stillen? En daarom mocht ge wel met al de kommer over uw zaligheid, naar de Heere Jezus leren vluchten, als een zuiver afgedreven ziel, en afzien van alles wat u niet helpen kan! Staat toch meer naar een heldere kennis van Zijn Persoon en naar kennis van de wijze, hoe ge van Hem gebruik moet maken. In dit alles onderricht u Zijn Geest door middel van de zuivere prediking des Woords. Dit is ook wat de Heiland door Jesaja zegt: "Men zal van Mij zeggen: gewisselijk, in de Heere Heere zijn gerechtigheid en sterkte; tot Hem zal men komen". En Hij Zelf getuigt het: „die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen".

Daarom herhalen wij het nog eens, dat een zondaar eerst dan kan gezegd worden in hope zalig te zijn, wanneer hij afgesneden van Adam, zijn oude stam, door het geloof is verenigd met Hem gelijk een rank met de wijnstok, terwijl hij vóór die vereniging en gemeenschap met Christus nog altijd een diep rampzalig schepsel is, al is hij ook aanvankelijk aangedaan over die treurige staat. De zaligheid is in geen andere en naar Hem moeten de zielen heen geleid worden. Dit deden Paulus en Silas de Stokbewaarder en zulks met het heerlijkste gevolg, want God wrocht mede.

Dit hebt gij bij ervaring, volk, dat verwaardigd zijt geworden om als een gans blind, melaats en machteloos schepsel de Heiland door het geloof te mogen omhelzen! Gij vond alles in Hem wat gij tot zaligheid nodig had! En kon dit ook anders? Hij paste zo juist voor uw daar genoemde driedigjarige ellende. Hij, Die gezalfd is van de Vader door de Heiligen Gees tot Profeet, Priester en Koning, kan alleen de rechte Wegnemer en Toebrenger zijn. De oude kerk jubelde Hem bij Zijn komst in het vlees tegen: "Ziet, deze is onze God! Wij hebben Hem verwacht! Hij zal ons geleiden tot de dood"!

Ach, welk een weldaad hebt ge toch van den Heere ontvangen! Waarlijk het gebeurt niet aan allen! De kleinste hoeveelheid mensen wordt zalig. Waarom zijt gij onder dat getal? Het is toch niet om uw geschiktheid boven die van anderen, noch om uw ontwikkeling, noch om uw zedelijke vorming! Wij zijn allen uit een bedorven oorsprong van Adam; hoezeer de een van de ander verschilt in zijn openbaring naar buiten, innerlijk zijn wij allen even ellendig. Derhalve komt de eer van het zalig worden eens zondaars uitsluitend toe aan de heilige Drieëenheid, die daarover reeds hier gebrekvol, doch in de hemel door de verlost en op een volmaakte wijze zal erkend en geprezen worden. En dat voorrecht is u beschoren. Hoe moest uw hart en mond daarmede vervuld zijn! Geen stilzwijgen moest bij u wezen!

Gij zijt reeds zalig in hope, en daarvan hebt gij het bewijs voor zoverre gij door het geloof gebruik mocht maken van de Heere Jezus. Dit veroorzaakt dat de rank veel vrucht draagt, zo zij in de wijnstok blijft; zo

ook gij, wanneer ge de Heere maar veel nodig hebt. Daarom is Paulus vermaning voor ieder kind van God gedurende zijn ganse leven op aarde van blijvende kracht: "doet aan de Heere Jezus Christus"!

Die vermaning is de Christen, zo lang hij in de strijdende kerk is, noodzakelijk; want, schoon hij reeds zalig is, hij is dit nog maar ten dele. Welk een groot deel is bij hem nog aanwezig, dat rampzalig is! Een massa dingen, waarover hij te treuren heeft en die heul, helaas, belemmeren in zijn lievelingswerk, het dienen van God! Dat leidt hem zo gedurig ter zijde af. In het verrichten zijner liefste oefeningen werpt dit menige alsemddropel en is gelijk een dode vlieg, die de kostelijkste zelf des apothekers stinkende maakt. Daarom is Christus voor de gelovigen van blijvende waarde. U dan, die gelooft, is Hij dierbaar! Dat blijft Hij steeds voor u, kind van God! zo lang gij op aarde zijt. Ja, maar straks, wanneer gij neerligt op uw krankbed, dat dan uw sterfbed zijn zal, dan, wanneer uw oog breekt en alles wat stof is, u begeeft, dan ligt gij totaal hulpbehoevend en uw vrienden en betrekkingen staan tegenover u, geheel machteloos. Doch wat dunkt u dan van Hem, Die Zich voor u ten offer bracht? Zal Hij u dan begeven of verlaten? Neen, dat nimmer! Dit getuigde Asaf (Ps. 73 : 26) : "Al bezwijkt vlees en hart, Gij zijt de rotssteen mijns harten en mijn deel tot in eeuwigheid"! Dan zal Hij tonen, dat Hij de Zaligmaker is! Hij zal u bijstaan in de bangste nood. Ps. 23 : 4 zegt David tot de Heere: "al ging ik ook in een dal der schaduwen des doods, ik zou geen kwaad vrezen; Gij zijt met mij, Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij". Gij zijt met mij, ook in de overgang uit de tijd in de eeuwigheid! Dan, wanneer de dienaar der zonden alleen zal gelaten zijn, zal de Heiland u begeleiden en u brengen in het eeuwig licht, in de bruiloftsmaal, om bij voorbaat, wat uw ziele betreft, met volle teugen het vette van Zijn huis en het heilige van Zijn paleis te smaken, totdat het eigenlijke tijdstip aanbreekt, waarop ge met de ganse kerk de volle zaligheid zult genieten, wanneer de verheerlijkte Middelaar uit de hemel zal komen met Zijn vele duizenden heiligen, om gericht te houden.

Dan zult gij met uw verheerlijkt lichaam, verenigd met uw gelukzalige ziel, de Heere tegemoet gevoerd worden, om altijd bij Hem te zijn. Dan zal Hij u met al de vrijgekochten invoeren tot voor de troon des eeuwige Gods en u met die ganse schare Hem voorstellen als een reine maagd, zonder vlek en zonder rimpel! En daar zal de zaligheid door uw ziel en lichaam genoten worden, en zulks in gemeenschap met al de gezaligden. Wat zal dat zijn? Een goddeloos mens, die met gewone gaven des Geestes verlicht werd, dit inziende, werd zo vervoerd, dat hij er over uitriep: "mijn ziel sterve de dood des oprechten en mijn uiterste zij gelijk het zijne"! En de gewijde dichter deed dit ook schoon uitkomen, wanneer hij geen woorden kon vinden, om met al zijn dichterlijk genie de zaligheid naar waarde af te malen, maar het tempelkoor deed weergalmen: "o hoe groot is uw goed, dat gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen, dat Gij gewrocht hebt voor degenen die op U betrouwen".

En dit is het heil, waar hier zo bekommerd naar gevraagd werd: "wat moet ik doen, opdat ik zalig worde"? Dit is de gelovigen door de Heere duidelijk gemaakt en door genade hebben zij die zaligheid gezocht en haar gevonden en verheugen zich dan in het volle bezit daarvan.

Amen.

NAZANG: Psalm 84 : 6.